

Ёсць пытанне — павінен быць адказ

Звароты грамадзян, абяцанні ўлады, будучае Пасланне народу, электаральныя кампаніі, дзейнасць Беларусі ў Афрыцы — усе гэтыя тэмы абмяркоўваліся ў чацвер на сустрэчах у Прэзідэнта.

Ніякіх узрушэнняў, выбары — як свята

Учора беларускі лідар прыняў з дакладам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Наталлю Качанаву.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што падчас апошніх мерапрыемстваў — «Вялікай размовы з Прэзідэнтам», пасяджэння Савета бяспекі, тэматычных нарад — абмяркоўваліся розныя тэмы і прымаліся рашэнні. Паводле яго слоў, вызначыліся па многіх пытаннях эканамічнага характару, разглядалі і інтэграцыйныя працэсы з Расіяй, ЕС, у ЕАЭС і АДКБ. Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў: усё, пра што гаварылася, што абмяркоўвалі публічна і непублічна, павінна быць рэалізавана.

Акцэнт Аляксандр Лукашэнка зрабіў на пытаннях ад людзей, якія паступілі напярэдадні «Вялікай размовы». Ён адзначыў, што на ўсе тры тысячы пытанняў павінны быць дадзены адказы.

«Мы не павінны паказаць людзям, што паслухалі іх і забыліся. Мы павінны паказаць, што рэагуем на іх запыты. Я разумею, што людзі розныя. Тое, што самі павінны рабіць, яны часам скідаюць на ўладу. Такіх менш. Але ўсё роўна трэба адрэагаваць, каб ведаць, чым жывуць людзі. А там, дзе трэба, далучацца», — сказаў беларускі лідар.

Таксама Прэзідэнт пацікавіўся ходам падрыхтоўкі будучага Паслання беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу. На яго думку, гэта важная падзея вясны, трэба прапаноўваць варыянт, каб кіраўнік дзяржавы працаваў над ім, не адкладаючы.

Яшчэ Аляксандр Лукашэнка закрануў тэму будучых электаральных кампаній. Ён падкрэсліў: два будучыя гады не павінны ўвесці краіну ў нейкія ўзрушэнні, а ўсе выбары павінны прайсці, як свята. Аднак важная падрыхтоўка, якой павінны займацца не толькі ЦВК, але і Адміністрацыя Прэзідэнта.

Па выніках даклада Наталля Качанова пагутарыла з журналістамі. Яна расказала, што на сустрэчы абмяркоўваліся пытанні і даручэнні, якія знаходзяцца на кантролі ў Адміністрацыі Прэзідэнта, у тым ліку — звароты грамадзян, якія паступілі напярэдадні «Вялікай размовы». Кіраўнік Адміністрацыі адзначыла, што па меры выканання даручэнняў або рашэння нейкіх задач людзі будуць інфармаваныя праз СМІ.

Вядома, на сустрэчы казалі і пра актуальную тэму інфармацыйнай бяспекі. Наталля Качанова далажыла беларускаму лідару пра тую сістэму, якая сёння створана ў Адміністрацыі, і пра тую работу, якая праводзіцца па гэтай тэме.

Як праходзіць падрыхтоўка будучага Паслання? «Цяпер адпрацоўваецца гэты дакумент. Нам сёлета, з аднаго боку, проста адпрацоўваць, таму што ўсе акцэнты расставленыя Прэзідэнтам, праведзена вялікая колькасць рознага ўзроўню нарад па асноўных відах дзейнасці, прынятыя дырэктывы. Цяпер гэта ўсё трэба акумуляваць, і Пасланне павінна быць такім сцвярдзальным. Усе задачы зразумелыя, і на сённяшні дзень трэба займацца іх рэалізацыяй», — паведаміла яна.

Што да падрыхтоўкі прэзідэнцкіх і парламенцкіх выбараў, кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта адзначыла, што ніякай надзвычайнай сітуацыі ў гэтым няма, і ў прынцыпе не трэба рабіць адрозненняў паміж электаральнымі гадамі і астатнімі, паколькі трэба заўсёды працаваць добра і выконваць абяцанні, бо людзей падманваць нельга.

Працуем на афрыканскім поўдні

Учора Аляксандр Лукашэнка таксама прыняў з дакладам кіраўніка спраў Прэзідэнта Беларусі Віктара Шэймана.

Адна з цэнтральных тэм сустрэчы — развіццё супрацоўніцтва Беларусі з краінамі Афрыкі. Кіраўнік дзяржавы нагадаў аб дамоўленасці, паводле якой Віктар Шэйман павінен быў наведаць шэраг афрыканскіх краін, з якімі наша краіна супрацоўнічае ці завязвае адносіны, каб разумець, на якія дзяржавы на гэтым кантыненте можна абапірацца для выбудоввання адносін на далёкай дузе. У сувязі з гэтым беларускі лідар пацікавіўся, з кім Беларусі трэба супрацоўнічаць.

У адказ кіраўнік спраў Прэзідэнта расказаў аб перспектывных кірунках работы ў Афрыцы — гэта здабыча карысных выкапняў, будаўніцтва, энергетыка, сельскагаспадарчая галіна, транспарт і лагістыка, падрыхтоўка кадраў.

Калі казаць аб канкрэтных дзяржавах, то па названых кірунках Беларусь будзе працаваць на поўдні Афрыкі — з Зімбабвэ, Замбіяй і Мазамбікам.

Перспектывнай для Беларусі з'яўляецца і паўднёва-ўсходняя частка кантынента.

Другая тэма нарады — дзейнасць Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта, падпарадкаваных прадпрыемстваў і арганізацый. Беларускі лідар звярнуў увагу, што гэта велізарная структура з самымі рознымі кірункамі, таму калі ёсць праблемы, іх трэба абзначыць зараз і вырашыць на працягу года.

Аляксандр Лукашэнка зноў нагадаў, што наступныя два гады будуць іспытам для ўсёй вертыкалі ўлады.

На сустрэчы гаварылі і аб новых кірунках дзейнасці Кіраўніцтва справамі — прагучалі прапановы па развіцці вытворчасці лекаў, медыцынскай тэхнікі і расходных матэрыялаў, а таксама закранулі тэму сельскай гаспадаркі, у прыватнасці стварэння прадпрыемства па вырошчванні і перапрацоўцы чырвонай рыбы.

Паводле БелТА.

Чвэрць стагоддзя суверэннай прававой дзяржаўнасці

25 гадоў таму 15 сакавіка 1994 года адбылася гістарычная падзея для беларускага народа і яго дзяржавы. Яна адкрыла новую эпоху ў іх развіцці, стала сімвалам якаснага змянення беларускай дзяржаўнасці. У гэты дзень была прынятая новая Канстытуцыя — Асноўны Закон нашай дзяржавы. Як вядома, значэнне Канстытуцыі ў любой дзяржаве такое вялікае, што сам факт яе прыняцця ацэньваецца як крок да дэмакратыі, да палітычнай і сацыяльнай стабільнасці.

Дваццаць пяць гадоў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь — тэрмін для гісторыі параўнальна невялікі. Будучы ўпершыню ў гісторыі Беларусі прынятай шляхам свабоднага дэмакратычнага волевыяўлення, Канстытуцыя адлюстравала маральны, палітычны ўзровень грамадства, яго асноўныя ідэі канца XX стагоддзя, увасобіла ў сабе сацыяльныя ідэалы беларускага народа.

Канстытуцыя як прадукт пэўнай ступені развіцця грамадства з'явілася найвышэйшым дасягненнем палітычнай і прававой культуры беларускага народа. Разам з тым яна ўзнікла не на пустым месцы. Канстытуцыя ўвабрала ў сябе папярэднюю традыцыю беларускага канстытуцыйналізму, вопыт канстытуцыйнага будаўніцтва ў СССР, краінах Заходняй Еўропы, высновы навукі канстытуцыйнага права.

Канстытуцыя як найважнейшы палітыка-прававы дакумент, найвышэйшы акт народаўладдзя юрыдычна аформіла якасна новую сістэму дзяржаўнасці, палітычны і сацыяльна-эканамічны змены, якія адбыліся ў дзяржаве і грамадстве. На думку Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнка, Канстытуцыя «служыць надзейным арыенцірам дзяржаўнай палітыкі, накіраванай на стварэнне эфектыўнай эканомікі, забеспячэнне сацыяльнай абароны і дабрабыту насельніцтва, беражлівых адносін да традыцый і каштоўнасцяў беларускага народа». Яна адпавядае патрабаванням часу, патрэбам палітычнага, эканамічнага і сацыяльнага жыцця.

Замацаваныя ў Канстытуцыі прынцыпы і нормы гарантуюць стабільнасць канстытуцыйнага ладу і прававой сістэмы, закліканай ствараць умовы для існавання і належнага функцыянавання сацыяльных інстытутаў, забяспечваць правапарадак у грамадстве, цывілізаваныя адносіны паміж яго членамі. Адлюстроўваючы прынцыпы і палажэнні Канстытуцыі, прававая сістэма выступае ў якасці адной з найважнейшых і эфектыўных сістэм сацыяльнай інтэграцыі і сацыяльнага кіраўніцтва грамадскімі працэсамі і рознымі відамі дзейнасці.

Найважнейшай арганічнай часткай прававой сістэмы, яе ядром з'яўляецца Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь. Валодаючы найвышэйшай юрыдычнай сілай, яна займае галоўнае становішча ва ўсёй прававой сістэме, аказвае канстытуцыйнае ўздзеянне на ўсе яе элементы, з'яўляецца магутным праваўтваральным фактарам у працэсе прамога дзеяння яе нормаў, а таксама выступае ў якасці нарматыўнага і цэнаснага арыенціра ўсяго нарматворчага працэсу.

Нормы Канстытуцыі дзейнічаюць прама, непасрэдна, з'яўляюцца першаснымі, зыходнымі, асноватворнымі для ўсіх галін права, валодаюць вяршэнствам, найбольшай стабільнасцю, забяспечваючы ўстойлівасць палітычнага, эканамічнага і сацыяльнага жыцця. Канстытуцыя ўяўляе сабой адзіную прававую гарантыю забеспячэння стабільнасці прававой сістэмы, вызначае прынцыпы і межы яе развіцця.

Канстытуцыя складае фундамент усёй сістэмы заканадаўства, адыгрывае вызначальную ролю ў яе развіцці, прадугледжвае механізм прымянення нарматыўных прававых актаў у адпаведнасці з прынцыпам вяршэнства права (артыкул 7). Канстытуцыйная форма, якая прадпісвае выданне законаў, дэкрэтаў, указаў і іншых актаў дзяржаўных органаў на аснове і ў адпаведнасці з Канстытуцыяй (артыкул 137), усталёўвае жорсткую меру звязанасці паміж канстытуцыйнымі нормамі і палажэннямі прававых актаў, выступае няўзыхільным, найважнейшым патрабаваннем канстытуцыйнасці нарматворчай дзейнасці.

Канстытуцыя Беларусі замацавала якасна новы этап народаўладдзя, яго каштоўнасці, а таксама рэальную ўладу народа, пра якую стагоддзямі марылі вядомыя беларускія асветнікі і паэты. Народ як крыніца дзяржаўнай улады і носьбіт суверэннага ажыццяўляе сваю ўладу непасрэдна, праз прадстаўнічых і іншых органы ў формах і межах, вызначаных Канстытуцыяй.

Артыкул 1 Канстытуцыі змяшчае мадэль развіцця Рэспублікі Беларусь — унітарная дэмакратычная сацыяльная прававая дзяржава. Максімальнае прыбліжэнне да гэтай мадэлі, да «дасканалага» грамадства магчыма толькі праз выкананне ўсімі Канстытуцыі, фарміраванне правапрымяняльнай практыкі, якая адпавядае яе сутнасці, забеспячэнне праваў і свабод грамадзян, добрасумленнае, адказнае выкананне апошнімі сваіх канстытуцыйных абавязкаў. У гэтай справе вельмі важная роля канстытуцыйнага кантролю, што ажыццяўляецца Канстытуцыйным Судом Рэспублікі Беларусь, які такім чынам садзейнічае ўдасканала-

ленню нацыянальнай прававой сістэмы, фарміраванню дэмакратычнай сацыяльнай прававой дзяржавы і ў першую чаргу абароне праваў, свабод і законных інтарэсаў чалавека і грамадзяніна. Канстытуцыйны Суд у адным са штогадовых пасланняў аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь адзначыў, што дэмакратыя і вяршэнства права — дзве ўзаемаабумоўленыя і ўзаемазвязаныя канстытуцыйныя каштоўнасці. З дэмакратыяй, заснаванай на Канстытуцыі, звязана рэалізацыя такіх канстытуцыйных каштоўнасцяў, як законнасць, роўнасць, справядлівасць, правы і свабоды чалавека.

Як вядома, Дэкрэтам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 26 чэрвеня 2008 года № 14 «Аб некаторых мерах па ўдасканаленні дзейнасці Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь» Канстытуцыйны Суд, нароўні з іншымі паўнамоцтвамі, надзелены паўнамоцтвам ажыццяўляць абавязковыя папярэдні кантроль канстытуцыйнасці ўсіх законаў, прынятых Палатай прадстаўнікоў і адобраных Саветам Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, да падпісання іх Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь. Пры ацэнцы канстытуцыйнасці нормаў законаў у парадку абавязковага папярэдняга кантролю Канстытуцыйны Суд зыходзіць з прынцыпаў і нормаў Канстытуцыі, выяўленага канстытуцыйна-прававога сэнсу нормаў, якія правяраюцца, з улікам агульнапрызнаных прынцыпаў і нормаў міжнароднага права, што знаходзіць выражэнне ў яго прававых пазіцыях.

У 2008—2018 гадах у парадку абавязковага папярэдняга кантролю Канстытуцыйным Судом ажыццёўлена праверка канстытуцыйнасці 897 законаў, уключаючы восем кодэксаў.

За ўвесь перыяд сваёй дзейнасці Канстытуцыйным Судом прынята звыш 1350 рашэнняў, у тым ліку ўнесена ў дзяржаўныя нарматворчыя органы больш за 210 прапаноў па ўдасканаленні заканадаўства.

Наша Канстытуцыя змяшчае велізарны патэнцыял для фарміравання сапраўды народнай суверэннай дэмакратычнай прававой дзяржавы з канстытуцыйнай эканомікай, развіцця чалавека, усіх сфер жыццядзейнасці.

Надзеі і чаканні, спароджаныя Канстытуцыяй у нашай свядомасці, не заўсёды могуць рэалізавацца адразу і ў поўнай меры. Нягледзячы на гэта, усе мы адзіныя ў тым, што: Дзень Канстытуцыі — гэта па сутнасці Дзень Дэмакратыі, а роўна і Дзень суверэннай прававой дзяржаўнасці.

Анатоль ЦІКАВЕНКА,
суддзя Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь.

Удасканаленне зойме час

Канстытуцыйны суд вывучае магчымыя рэформы ў Асноўным Законе краіны

Аб гэтым расказала намеснік старшыні Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь Наталля КАРПОВІЧ падчас адкрытай лекцыі ў Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

Падчас вялікай гутаркі Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка сказаў журналістам, што даў даручэнне Канстытуцыйнаму суду падрыхтаваць некаторыя змены ў Канстытуцыі. Спецыялісты вывучаюць магчымыя кірункі карэктыву ў нормаў у Асноўным Законе, паведаміла намеснік старшыні Канстытуцыйнага суда.

Яна нагадала, што Канстытуцыя замацоўвае асновы канстытуцыйнага ладу, прававое становішча асобы, сістэму дзяржаўнай улады, асноўныя паўнамоцтвы дзяр-

жаўных органаў і іншых органаў дзяржаўнай улады, а таксама асновы фінансава-кредытнай сістэмы краіны.

Лектар заўважыла, што Канстытуцыя прадугледжвае дастаткова працяглы перыяд як грамадскіх абмеркаванняў, якія датычацца ўнясення змяненняў у яе, так і праходжання гэтых змяненняў праз парламент.

Прэзідэнт Беларусі адзначыў, што ў найбліжэйшыя два гады змены Канстытуцыі чакаць не варта. «Цяпер мяняць выбарчае заканадаўства, а тым больш Канстытуцыю, у гэтыя два гады, перад прэзідэнцкімі і парламенцкімі выбарамі нельга. Вельмі важна зберагчы стабільнасць у грамадстве і паклапаціцца аб дабрабыце людзей», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.